

HAI OUTRAS ALTERNATIVAS PARA PREVER OS DANOS DAS ENCHENTES

RIO MERO: UN CANAL E DOUS ENCOROS

Manuel Soto

O PROXECTO DE CANALIZACIÓN DO RIO MERO (ELABORADO POLO MINISTÉRIO DE MEDIO AMBIENTE COA COLABORACIÓN DA XUNTA) SUPÓN A DETERIORACIÓN E PERDA DUN ELEMENTO DE IDENTIDADE SOCIAL E CULTURAL DUNHA GRANDE IMPORTÁNCIA, COMO SON EN XERAL OS RIOS EN GALIZA E O RIO MERO EN PARTICULAR PARA A BISBARRA CORUÑESA. O PROXECTO VAI ASOCIADO Á CONSTRUCCIÓN DUN NOVO ENCORO NA PARTE ALTA DO RIO, O QUE CAUSARÍA A ARTIFICIALIZACIÓN COMPLETA DESTA BACIA HIDROGRÁFICA E A PERDA DA MAIOR PARTE DA SUA BIODIVERSIDADE.

Existen outras alternativas de prevención do dano das enchentes, non mencionadas no proxecto, como a realización de planos hidrolóxico-forestais que diminúan a escorrentía e a erosión, a restauración de zonas húmidas que contribúan á regulación natural das avenidas e, especialmente, as medidas urbanísticas de prevención fronte á invasión do Dominio Público Hidráulico (DPH), e a restauración deste.

Por outra banda, detrás desta problemática tamén agochan-se os usos abusivos da auga, domésticos e industriais, por un total de medio millón de habitantes equivalentes. O Plano Hidrolóxico de Galiza-Costa prevé incrementar a regulación de auga en Cecebre e un transvase desde o Anllóns para facer fronte a tal demanda. Revisar estes usos, gañando eficiencia e aforrando auga, mediante unha nova cultura da auga, é imprescindible para prevenir a deterioración fluvial.

IMPACTOS AMBIENTAIS NESTA ÁREA DO RIO

A área afectada polo proxecto corresponde-se co último tramo do río Mero, duns 10 km de lonxitude, augas abaixo do actual encoro de Cecebre. Oficialmente ten-se recoñecido a invasión urbanística do DPH, con edificacións industriais, vivendas particulares e peches de fincas, até bloquear a servidume de paso. Antes da construción do encoro de Cecebre, estas áreas eran inundadas de forma natural durante as enchentes do río, polo que tradicionalmente non se construíu nestas zonas.

A propia Lei de Aguas establece o dominio público sobre as zonas de inundación ordinaria, ademais da limitación de usos na marxe de policía de 100 m a cada lado do leito fluvial. Estamos por tanto diante dun problema causado polo urbanismo selvaxe e contrario ás condicións naturais dos terreos, así como dunha planifica-

ción hidráulica miope, que nunca tivo en conta a prevención deste tipo de problemas.

Ademais, existen frecuentes vertidos de augas residuais sen depurar e o propio encoro de Cecebre supuxo limitacións para algunhas especies piscícolas no río Mero (reio, anguía, salmón...) e a contaminación está contribuíndo á desaparición destas e doutras especies do tramo inferior á presa.

O PROXECTO

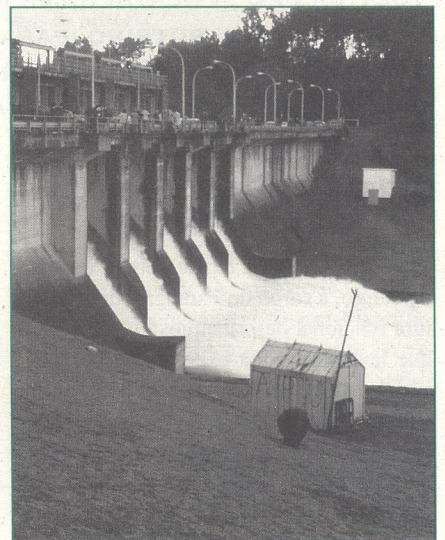
O proxecto que se presenta ten só o obxectivo de resolver os danos das enchentes ocasionados a infraestructuras situadas nas zonas de inundación natural, consolidando así a usurpación do DPH e causando ademais un grave impacto ambiental.

Segundo o proxecto, modificará-se o eixo actual do río nuns 4,2 km e a rasante nuns 2,2 km; acondicionará-se o leito e as marxes nuns 11,2 km.; derrubarán-se oito pontes, unha pasarela e unha presa que inciden na capacidade de desagüe do río e trasladarán-se unha pasarela e dúas pontes de valor patrimonial; instalará-se unha obra de fábrica nun tramo de río e construírán-se oito muros in situ; crearán-se paseos peonais en ambas marxes; e revexetará-se a bacía. O orzamento supera os 14 millóns de euros (2.346 millóns de ptas).

Desde o punto de vista ambiental, o alcance do proxecto afecta a toda a conca do río Mero, xa que segundo se indica na propia memoria, as obras a realizar van asociadas á futura construción dun novo encoro na cabeceira deste río, ao non abundaren por si mesmas para evitar os efectos das enchentes.

O IMPACTO AMBIENTAL

O acondicionamento do leito do río responde a unha visión trasnoitada da planificación hidrolóxica, consistente en realizar grandes obras hidráulicas, sen ter en conta os requerimentos dos ecosistemas fluviais. Consiste na construción dun canal artificial

para a circulación da auga, eliminando curvas no leito, uniformizando a pendente, e creando unha parede ou escolleira artificial en cada marxe do leito.

Para isto, eliminaríase todo o bosque de galería do río, que no futuro será substituído pola escolleira artificial e algunhas zonas axardinadas. Asimesmo, reduciríanse as áreas naturais de inundación, polo que se perderían as súas funcións ecolóxicas e de recarga de acuíferos e o seu papel na aminoración das enchentes.

A perda do bosque de ribeira e a construción dun leito artificial afectará fortemente á produción primaria do ecosistema fluvial, reducindo a súa extensión e conducindo á perda de centos de especies de micro e macroinvertebrados que son a base de substanciación dos vertebrados acuícolas (especialmente os peixes). O proxecto ameaza, por tanto; a totalidade do ecosistema fluvial.

As consecuencias dunha hipotética rotura da presa do encoro de Cecebre veríanse agravadas ao eliminar o proxecto os elementos naturais que reducen a forza da auga, ao pretender que chegue de forma máis rápida á desembocadura.